

„Danstereu“

et halvgentlig Ulyheds- og Orlysningsblad for det danske Folk i Amerika, udgivet af DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

„Danstereu“ udkommer hver Tirsdag og Fredag.

Pris pr. Aargang i De Forenede Stater \$1.50; til Udlandet \$2.00.

Bladet betales i Forskud. Bestilling, Beskilling, Adressforandring og alt andet angaaende Bladet adresseres:

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

„Danstereu“ indtil videre af Paft. A. M. Andersen.

Alle Indsendelser — Afhandlinger, Korrespondencer og Artikler og Korrespondancer sendes til Paft. A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Rygheder sendes direkte til „Danstereu“, Dr. D., Blair, Nebr.

Entered at the Post Office at Blair, Neb., as second-class matter.

Advertising Rates made known upon application.

„Danstereu“

Vi ber sendt til Subskribenter, indtil udtryksfuld Oplysning modtages af Udgiverne og at Gælder er betalt, i Overensstemmelse med De Forenede Staters Postlove.

Naar Læserne henvender sig til Følt, der avorterer i Bladet, enten for at Løbe hos dem eller for at faa Oplysninger om det avorterende, bedes de altid omtale, at de faa Høivestememet i dette Blad. Det vil være til Genbygge Nytte.

Fra bedre til værre.

Paft. Chr. Falck's nedensaaende Kritik optager vi efter „Ev. luth. Kirkebladene“ for 29. Juli 1903. Men han maa finde sig i, at vi søge lidt Kritik til hans. Den, der vil kritiseres, faar ikke samme sig, om han bliver Genstand for Kritik.

Fra bedre til værre.

„I 1892 stiftedes Bladet „Danstereu“ for at verne om evangelisk-luthersk Kristendom og for at bekæmpe naalig grundtvigianiske Vildfarelser indenfor „Den dansk-evangelisk-lutherske Kirke“ herovre. Nu 10 Aar efter har dens Stiftere den Sorg, at se den frembærende Vildfarelser i sine Spalter. Saaledes læser man i Nummeret for 14de Maj 1902: „Stal Grundtvigs Kamp for den sande Lutherdom glemmes? Kan nogen være blind for den umaadelige Betjendelse“, som hans Fremdragelse af Sakramenterne og Troens Ord har haft? Naar indre Mission nu bygges paa denne faste Grund o. s. v.“ Heraf faar man det Indtryk, at Grundtvigs Fremdragelse af „Troens Ord“ er den sande Lutherdom. Men nu var jo Grundtvigs ejendommelige Fremdragelse af den apostoliske Trostendelse denne, at han satte den over Striften. I Nr. 95 f. a. læser vi: „Eonen til at kunne tro paa Gud er bevaret i den faldne Slagt. Naar troende Forældre bærer deres lille nyfødte hen til Vorherres Daab, faa er Troen til Stede, i det lille Barn er Troens Ord og Trostrafte. Naar Troeseonen er en Eone, som nedarbejder o. s. v.“ I Nr. 101 læses: „Det stedfortrædende i Kristi Gerning ligger derfor ikke, som mange uklart mener, i hans Lovoverholdelse, men i hans Selvopoffelse. Kristus har ikke holdt Loven for os.“ „Dyrigtigheden i vort Trosliv maa vise sig i: ingen uangret Synb overfor Herren. Findes en saadan, da vil den Spørgende ikke faa Svær (paa hvad der er Guds Villie), men faa en Paa-mindeelse fra Herren om den gamle Synb.“ Men Guds Ord lærer os: „Hvo merker Vildfarelser? rens bu mig fra lønlig Brøst“ (Salme 19, 13.) I Bladets Nr. 4 for 1903 læses: „Naar Grundtvig sagde: Høifole for Ungdommen“, faa flabte han noget af indet med dette Ord.“

Vi danske Lutherane i den største Synode har Marsag til hjertelig at takke Gud, fordi han har ført os ind i et Samfund, hvor Guds Ord læres purt og rent, og hvor Samfundet som saadant daager over, at dette kan blive ved at være saaledes. Maatte vi skønne derpaa, faa mange som tror, at vi kunde blive ved at have hans Ords Lys over os og i os!

Chr. Falck.

Da vi ikke hører med til Bladets Stiftere, vil man holde os til Gode, at vi forbigaa Spørgsmaalet om, hvorfor „Dn.“ blev stiftet. Men er Paft. Falck's Opfattelse i det Stykke rigtig, faa synes det os rigtig, at

„Danstereu“'s Opgave oprindelig har været noget snæver. Den første „stærke Vildfarelse“ finder vi i en Udtalelse om Grundtvig. Men det mærkbare er, at Vildfarelsen ikke findes i „Dn.“, men i hvad F. selv lægger til. Det kan da hverken vi eller Forfatteren, Paft. Joh. Clausen, bære Ansvar for. Thi Fremdragelsen af Sakramenterne og Troens Ord betegnes jo ikke som Vildfarelse; men det om Forholdet imellem Troens Ord og Striften lægger Falck selv til. Lad Punktumet staa, Paft. Falck, hvor Forfatteren har sat det.

Det andet Sted har Paft. Falck forfattet, faa der staa: „Saa er Troen til Stede, i det lille Barn er Troeseonen o. s. v.“ Men der staa i „Dn.“: „Saa er Troen til Stede ikke blot hos Forældrene, men selv i det lille Barn er Troeseonen“ o. s. v. Det er om Forældrene og ikke om Barnet, der siges, at Troen er til Stede.

Og der er stor Forskel paa Troen og Troeseonen. Sml. Brorsons Ord:

„Git alle Konger frem i Rab
I deres Magt og Valde,
De magtede ej det mindste Blad
At sætte paa en Nælde.“

Men naar Gud har stadt Bladet eller en Blomst og rækker den til Kongerne, faa kan de dog tage derimod. Den udeblette maa jo have Eonen til at tage imod, hvad Gud i Daaben rækker ham, eller ogsaa Eonen til at modtage denne Eone. Evangeliets Forlyndelse forudsætter altid nogen Slags Modtagelse hos de Mennesker, den henvender sig til.

Forsvigt burde F. have lagt Mærke til, at „Dn.“ ogsaa har indeholdt en Jmsedegaelse af det paaantede Synke.

Det næste, Paft. Falck finder „stærke Vildfarelser“ i, er Paft. Stougaard-Petersens: „Hvorledes findes Guds Villie?“ Den, der læser Stougaard-Petersens Udtalelser i Sammenhæng og med et enfoldigt Hje, vil ikke faa det, Paft. Falck har faaet. Et Par smaa Ansørelser af Forfatteren selv vil overbevise Læseren deraf. „Jesus Kristus frigjorde os fra Syndens og Dødens Lov, men ikke fra Mandens Lov (Rom. 8, 2). Han løstede os ikke fra at tjene Gud, men til at tjene Gud.“

„Dyrigtighed er vel en Livsbetingelse for selve Livet i Herren — for saa vidt kan man i dybeste Forstand slet ikke have Liv i „Herren“ uden Dyrigtighed —, men Erfaring viser, at selv hos Herrens Venner kan det til enkelte Tider eller paa enkelte Punkter storte paa Dyrigtighedens Rand. Og Brist paa Dyrigtighed medfører altid Brist paa Klarhed. — Vækt i Dyrigtighed, Vækt i Klarhed.“

Falck's sidste Bemærkning er ligefrem latterlig. Enhver, der læser i Sammenhæng, vil se, at der ikke er lagt andet om Grundtvigs og andre Menneskers Ord end Høivestememet (Mt. 8) siger om sit Ord: „Siger jeg til denne: gaa! faa gaar han“ o. s. v. Vi kan, oprigtigt sagt, ikke se andet, end at vor gamle Ven Paft. Falck ligefrem er efter at finde Staver i sin Broders Vje.

Vi, „Ev. luth. Kirkebladene“ vise os den Reifærdighed at optage ovenstaaende Reberørelse.

„Dn.“'s Red.

En Samtale.

Ved en festlig Sammentomt for kort Tid siden blev jeg opmærksom paa to ældre Mænd, som sad paa en Bænk lidt afvædet fra Hestpladsen i en iorrig Samtale, og jeg, som ikke er fri for ved saadanne Lejligheder at være lidt nysgerrig, dristede mig hen i deres Nærhed og fattede mig ganske rolig ned i det grønne ved Siden af dem, dog først efter at have rakt dem Haanden til et God Dag og Velkommen. Den ene Mand's Navn var Peder, han var gaaet ind i de 70; men anden hed Ole og var ikke kommen længere end til de 69. De var begge Medlemmer af den forenede luth. Kirke, og det var nu Samfundets Opgaver, de havde under Drøftelse. Dem slap de dog under min Nærberørelse. Efter at have velslet et Par Ord med mine gamle Venner tog jeg i at Enfoldighed min Lommebog frem i Haab om, at jeg ved denne Lejlighed maatte kunde faa Anledning til at samle Smuler til „Danstereu“. Min Lommebog undgik dog ikke Oles Opmærksomhed, idet han udbryder: „Det er da vel ikke din Hensigt at referere vor Samtale; thi faa

kommer vi nok til at være lidt forfægtig.“ „Nej,“ siger jeg nok saa roligt, „det er blot Dagens Begivenheder under Festen, jeg agter at nedtegne, og her er jaa deslig Stille under Troens.“ Efter en lille Pause siger Pier til Ole: Hvad tror du, det bliver til med det Alderdomshjem, som der har været ført lidt Forhandling om i „Danstereu“ de sidste Par Aar?

Ole: Var nu lidt forfægtig, Pier, thi jeg stoler nu ikke rigtig paa ham, der sidder bag ved os, men ellers, hvad det angaar ved Alderdomshjemmet, kan jeg da sige faa meget, at Sagen er ikke begravet endnu. Efter hvad jeg ser i Aarsberetningen, er det paalagt Komiteen for Alderdomshjemmet at arbejde for Sagens videre Fremme i det kommende.

Pier: Ja, for ser du, jeg har gaaet og glædet mig over dette Alderdomshjem; thi min Kone døde jo for tre Aar siden, og straks efter folgte jeg min Farm, da jeg blev ene, og tillige var jeg for gammel til selv at gøre mit Arbejde, og min Farm gav mig ikke saa store Indtægter, saa det kunde betale sig for mig at hyre Hjælp. Jeg har ikke Barn, som jeg kan træste mig ved paa mine gamle Dage. Siden den Tid har jeg boet hos en god Ven, hvor jeg betaler for mit Ophold. Mine Indtægter er nu ikke store, thi da jeg sit mine Gjældede realiserede og omfat i Penge, havde jeg en \$1,500, som jeg satte ud i Landejendomme til 5 Procent Renter, og deraf har jeg jo en Indtægt af \$75. Af denne Sum stal jeg udrede Stat og betale for mit Ophold, saa du kan nok forstaa, at jeg har ikke stort at rutte med. Nu blot denne Rejse her til at besøge mine Landsmænd her paa disse Egne koster mig henvod \$11. Og ser du, jeg tør ikke drøfte mig til at tage af Hovedsummen, thi jeg har jo ingen Sikkerhed for, hvor længe jeg stal leve, og jeg vilde da ikke gerne komme Offensiligheden til Byrde paa mine gamle Dage.

Ole: Hvor gammel er du, Pier?

Pier: I næste Maaned bliver jeg de 76, men min Moder blev 92.

Ole: Vel, faa tror jeg, det kan lade sig gøre, at du tager \$50 hvert Aar af Hovedsummen. Hvad, vi stal jo ikke have noget med os i Graven.

Pier: Nej, jeg vil da se, om jeg ikke kan slaa mig igennem med de \$75 aarslig. Men ser du, hvis vi havde et huggeligt og roligt Alderdomshjem, da vilde jeg stænde mine Penge til et saadant hjem mod at faa Opholdet der, faa længe jeg lever. Vel, jeg har det nu godt nok, hvor jeg er, men ser du, der er ingen uuebtommende, som tager imod os gamle, uden de selv kan se en Fordel derved. Nu den Familie, jeg er hos, de tilføde selv at opholde mig mod at betale dem \$50 om Aaret for mit Ophold og min Pleje. Deri var nu ingen Fordel. Men der laa noget bag ved, og det er, at de har ved enkelte Lejligheder ladet sig forstaa med, at jeg burde opføre mit Testamente til deres Fordel, saa de arver alt efter mig. Naturligvis faa fulde de med Glæde opholde og pleje mig indtil min Dødsdag og give mig en hæderlig Begravelse. Det kunde jo være godt nok paa en Vis, da man ikke stal have stort med sig i Graven; men ser du, jeg kunde jo gerne leve for længe efter deres Berørelse. Men paa et Alderdomshjem der tror jeg ikke, at nogen vilde misunde en den Tid, Herren har tilstiftet en her i Livet, det vil sige, naar man ikke oppretter sit Testamente til Fordel for nogen Arvinger, thi faa var der alligevel dem, som vilde glæde sig over den Dag, man tilfæde sine Djne for bestandig. Og tillige vilde det vist ikke blive saa ledjommeligt for os gamle paa et Alderdomshjem. Der burde jo være lidt Land og en Have til et saadant hjem, hvor vi gamle kunde have lidt at bestafte os med, naar vi er open Sænge og ellers har vort Forsamlingsværelse, hvor vi kunde sidde og ryge en Pipe Tobak og tale med herandre om nyt og gammelt, ikke sandt, du?

Ole: Ja, den Forklaring, du kommer med der, Pier, kan jeg godt sige haade ja og Amen til, men jeg stal sige dig, at det har lange Udsigter med dette Alderdomshjem. Jeg tror næppe, det vil komme den Slagt tilgode, som nu lever.

Pier: Hvorledes mener du? jeg forstaaer dig ikke rigtig.

Ole: Vel, jeg tror ikke, at nogen af de Mennesker, som nu lever, nogen Sinde vil have den Glæde at se et Alderdomshjem opført indenfor den forenede luth. Kirke her i Amerika,

langt mindre komme til at nyde noget godt deraf.

Pier: „Det er noget langt borte. Men jeg tror da ogsaa, at du ser for langt ud i Fremtiden. Vel er vi noget fene til at handle og til at faa aabnet vore Pengepung, naar der er noget, som stal gennemføres i vort Samfund, der kræver Kapital; men faa lève er vi da heller ikke, at det tager en hel Menneftalder.

Ole: Jeg stal give dig et Regnestykke, Pier. Komiteens Formand for det paatænkte Alderdomshjem har været ude flere Steder for at erholde lidt Oplysning hos andre Nationer, hvad det vilde koste at opføre et Alderdomshjem, og han giver den Oplysning, at det vil kræve en Kapital af \$20,000 at opføre et hjem for 50 gamle Mennesker, og efter hvad jeg erindrer, blev det første Bidrag til et Alderdomshjem betalt ind ved Aarsmødet i Albert Lea, og det er nu to Aar siden og i de to Aar er der ikke indkommet \$200, og du ved jo, at det er vedtaget i Samfundet, at vi maa ikke begynde paa noget Byggeforlagende, førend vi er i Besiddelse af Kapitalen; og lad os nu sige, at der indkommer \$100 om Aaret, da vil det tage akkurat 200 Aar, førend de 20,000 er i Kassen.

Pier: Ja, det Regnestykke kan jeg nok forstaa, men jeg stal sige dig faa meget, at naar først det bliver vedtaget, at nu stal vi bygge Alderdomshjem, faa vil Pengene komme rigelig ind. Men faa lange Følt lever i det uvisse, er det ikke faa behjueligt, at det gaaer faa smaat med Bidragene.

Ole: Vi fattes nu i Samfundet en rig Mand, som har Kærlighed til de gamle Mennesker, og som vil sige faa meget til Samfundet: Jeg vil stante \$10,000 til et Alderdomshjem paa de Betingelser, at Samfundet rejser \$10,000 lige imod inden Aar og Dag og omme, faa troer jeg nok, der vilde komme Wind i Søjlene; thi det vilde jo blive en god Fristelse.

Pier: Vel, jeg tror ikke, det nytter at tale om de store Kapitalister, det er vist bedre, vi sætter vor Forhaabning til Smaafolk, naar vi stal have udført noget, som kræver Kapital. Det har jeg faa ofte erfaret.

Ole: Ved du hvad, jeg tror Pier? Jeg tror ikke, der er nogen Interesse for et Alderdomshjem herken i Midland-Præter eller ude omkring i Omegnderne.

Pier: Ja, det er maaste nærmest trosligt.

Ole: Nu tror jeg, det er bedst, vi rejser os og drager hjem, Pier. Du kan jo tage med os hjem og se mine Hærligheder, du bliver vel i Settlementen en Tid for at se Dig om. Jeg stal løse dig et Par Dage ud omkring og besøge de gamle Settlers.

Pier: Ja, jeg siger Tak for Tilbudet.

Dagen efter gil jeg ud for at besøge Ole og Pier og fandt dem atter i en iorrig Samtale, og her sit jeg jo Anledning til at være med, og en Gang imellem tom Mutter og slog Hoved paa Sømmet. Dagen spandt for os, og til Slutning rakte jeg Ole min Lommebog med den Bemærkning, at i Gaar interesserede deres Samtale mig angaaende Alderdomshjemmet. Ole læste den højt, faa vi alle funde høre den. „I har vel ikke noget imod, at jeg sender den ind til „Danstereu“.“ „Jeg har intet derimod“, siger Ole, „hvad siger du Pier?“ „Jeg heller intet, men jeg tror nu ikke, at „Danstereu“ optager saadant noget Snaft.“ Vel, siger jeg, faa faar han putte det i Papirsturven.

En Ven af de gamle.

Bibelkritiken paa Retur.

II.

Spørger man nu, om det ikke egentlig er den bedre Kundskab om Orientens Oldtid, som vi har faaet ved de store Udgravninger og de mangfoldige Indskrifter fra Samtiden, der har givet Anledning til disse Theorier, faa ligger Spøret allerede antydet i den Kendsgerning, at medens Theologerne i Tyskland for den allerførste Del er „bibelkritiske“, ligesom de i sin Tid var rationalistiske, er Arkæologerne det ikke, med mindre de som den yngre Del, der iorrigt næppe hører til den semittiske Arkæologs opperpe Forere, har taget deres Parti. Efter de Erfaringer, man har gjort om den enfsidigt literære Kritiks Upaalidelighed i den profane Historie, er det ganske naturligt, at Arkæologer og Historikere herken beundrer dens Metode eller Resultater i Religionshistorien. Det har i det sidste Aarhundrede været betragtet som ifastslaaet, at med Perikertene begynder den paalidelige Historie, og at der fra Tiden før disse kun haades Myther, Digte og Sagn, i det højeste med en lille Mulighed for en ubeftemt lille historisk Kerne, Trojanerkrigen f. Eks. har, hvis den nogen Sinde er blevet ført, i alt Fald ikke lignet de homeriske Digteres og Sangeres Beretninger. Og faa er ulærde Folk faa lidt overbeviste om den literære Kritiks Ufejlsbarhed, at de vover at udgrave Oldsager og Bygninger i Troja, Tyrns og Mykene, der i alt Fald mere sværet til, hvad Homer befynger, end til noget andet, ja man gaar hen og udgraver Vediser for, at saadanne mythiske Hæroer som Minos paa Kreta og Midas i Frygien er historiske Personer. Man finder en høj Kultur i det andet Aartusinde før Kristus, medens Moses, efter „Bibelkritikerne“, maa have været aldeles udnbid i Strieplundsten, som man dog finder anvendt med Færdighed og Sitterhed i Tell el Amarna's Arkiver med de mange Brevskaaber til og fra Kanaan, i hvilke Kulturfurianten forudsætter at være en lignende som i de bibelste Beretninger.

Et Eksempel paa, hvilke urimelige og falske Resultater man kan komme til ad den rent literære-kritiske Vej, naar intet Hensyn tages til de historiske Vidnesbyrd, kan vi anvende Metoden fra Mosebøgerne paa en nyere Forfatter. Det indse i Blichers Noveller er ikke en bestemt Oren af de jydsk Dialekter, men blandet, dels fra Hadsbærrer, dels fra Viborgegnen, saadant vides ogsaa fra Randersgegnen. Efter Bibelkritikernes Metode maatte man sige: „her er der tendelige sproglige Forskelligheder, det er aabenbart, at der er to eller tre oprindelige Rikter, flere jydsk Fortællinger eller Brudstykker, som er sammenarbejdede under Blichers Navn, i Stedet for hvilken der ogsaa lidt nævnes en anden Forfatter: Per Spillemand; sandsynligvis er det mange Forfattere, og Blicher har liben eller ingen Del der! Det er heller ikke vanskeligt at se, at Tønen i disse Fortællinger er meget forskellig, i nogle folelig - bjørn, i andre ikke fri for Sentimentalitet. Summa: De kan aldeles ikke være af een Forfatter!“

Paastanden om, at Israellitteren har optaget meget af deres Tro og Gudsdyrkelse fra Babylonerne, strider mod det kendte Faktum, at et overbundet Folk ikke let optager Sejrherrens Kandskab, medens denne derimod lettere paavirtes af den overvundne, saaledes som Romerne fra Grækerne. Den babyloniske Stabelfeshistorie beghinder saaledes: „Den Gang blev Himlen beroppe ikke nævnt og Jorden bernebe ikke kaldet; Dybet var den første, som aandede dem og Hædets Strøm, som fødte dem; de blandede deres Vand sammen. Endnu var ingen af Guderne blevet til, intet Navn var blevet nævnt, og ingen Stæbne havde truffet sin Bestemmelse. Da opstod de store Guder, først Lactmn og Lactamn.“ Synsfloden flidres som uden anden Anledning end Bels Vrede, og Gubinden Ea redder U-napištim (Nea) ligeledes uden Anledning. Gubterne er indbyrdes uenige, skælder af Angst som Hunde, og samles om U-napištim's Offer som Fluor om Honning. Synes den ærede Læser, at det er rimeligt at ulede haade den mosaiske og kristne Forestilling om en levig Gud samt vor Bibels første Ord om Stabelfen eller vor Trostebefendelse første Artikel fra saadanne Uhyrligheder og en saadan Mangel paa Grefsnigt? Det er naturligt nok, at selv bibelste Theologer uovligt tager Afstand fra en saadan Abfurditet, uagter deres egne Gisinger underinden er vanskelige at overhøje i Fantasteri, f. Eks. at det gamle Testaments egentlig er babyloniske Myther om Sol og Maane.

Det har, som anført, hidtil af „Bibelkritikere“ været hævdet med stor Suffiance som bevist næsten til Evindens og antaget af alle, som overhovedet kan regnes for stemmeberettigede i disse Sager, at 5. Mosebog er lavet af profetisk findede Præter ikke meget længe før Kong Josias' Tid, og at de fire første Mosebøger er definitivt berigede under den babyloniske Randflygtighed med Benyttelse af en god Snes ældre Strifter, der ikke kan gøre stor Fordring paa stor historisk Trosværkedes, men mest maa betragtes som Diatrina og Tendensskrifter. De to Mænd i Danmark og Norge, som naturligvis i god Tro har imponeret

flest Studenter med, haad de talder Vediser for disse Paaftænde, er vist Professorene Buhl og Michelet, af hvilke den første meget forsigtigt fremdrog Spørgsmaalet om den nyere Bibelkritiks Ret og Lret med det Resultat, som dog ikke rentud proklameredes, at den havde Ret i det væsentlige og Lret i mindre Ting, medens den sidste nylig har udgivet et Skrift, „Gamle Helligdomme i nyt Lys“ (d. v. s. Det gamle Testamente i bibelkritisk Lys), som gaar ud paa, at det er herligt i Maanestn at stue, hvor ærværdige og skønne Ruiner de gamle Helligdomme er. Imidlertid har Prof. Michelet for ikke lange siden i „Nordt theologisk Tidsskrift“ anmeldt en ny Samling af Kommentarer til det gamle Testamente, af hvilke han særligt drøfter ved Guntels Kommentarer til Genesis, hvilken han priser som „lige til epoteogrende og bygget paa et solidt kulturhistorisk Grundlag“, skønt Guntel hævder, haade at Genesis (1. Mosebog) er en Samling af aldgamle folkelige Overleveringer, hvilke Samleren har bevaret med stor Trofast, og at disse Fortællinger viser den store Forskel mellem Israels Religion og andre Religioner. Men dersom Fortællingerne er Oldsagn, faa er de ikke Tendensbygninger fra hidtligste Tider, som „Bibelkritikken“ hidtil faa afgjort har erklæret dem for, og dersom de viser den store Forskel paa alle andre Religioner og Israels Religion, faa er denne ikke, som Telligh har erklæret den for, kun en uren og fordærvet Udgave af Babels Religion. Anmelderen antyder, at han selv længe har syntes, at de israelitiske Oldtsberetninger ser ud til at være Oldsagn, og at den af „Bibelkritikken“ gravede store Kløft mellem Pøterens og tidligere Slægters Tro derved spinder stærkt ind. Han nævner endnu en ny Kommentar til Mosebøgerne, Steuermagels Deuteronomium (5. Mosebog), som gaar ud fra den „nu almindelig anerkendte Sandhed, at 5. Mosebog ikke er et frit komponeret Program for Kong Josias Reformation, men indeholder nedartet religiøs-juridisk Tradition“.

Er det en anerkendt Sandhed, faa maa „Bibelkritikens“ Udgangspunkt og Hovedhjørnesten, nemlig at 5. Mosebog staar i stærk Modstning til den for Josias berstende Tilstand, være en anerkendt Usandhed. Der bliver saaledes næppe anden Udvej end at underrette Studenterne om, at for Fremtiden er der noget nyt epoteogrende, hvilket man maa holde sig til som den sidste blivende videnskabelige Erørbning, dog med det Forbehold, at den set kan tabes ved den næste Bog om Emnet.

Der gives Læser ved firtellige Undersøgningsanstalter for voksne, som vækter deres Elevers Forargelse og Harmte ved uærbodig Tale om det gamle Testaments ringe Betjendning, og der gives mange gejstlige, ikke Præter alene, hvis Venægtelse af det gamle Testaments historiske Paalidelighed har stilt dem ved den troende Menigheds Villid. Ja, helligvis tror Menigheden ikke de glatte Forstringer om, at Biblen just ikke er helt troværdig, men at det gør ikke noget. Det maa vel antages, at Aiden til Profabet er en holdningsløs Betræbelse efter at følge med Tiden, at være med paa de nye tyffe theologiske Modere. Saa er det jo heldigt, om den moderne tyffe Bibelkritik er blevet afslags og ikke længere er nyeste Mode, men det er en færgelig Mangel paa Stensomhed ikke at kunne se, at naar den gamle Vaqt, som er den nye Vaqt's historiske Grundbold, undergraves, faa falder ogsaa den ny.

Om den i afvigte Efteraar holdte Orientalistkongres i Hamborg berettes det, at Tønen var mindre „bibelkritisk“ end hidtil. I Danmark har Angrebene paa det gamle Testaments Trosværkedes maatte været lidt mindre aabne end i Norge. I Søerig synes de at være mest paagaende, men møder doglig og frimodig Modstand i det apologetiske Tidsskrift „Facklan“, der udkommer maanedlig til en Pris af 4 Kr. aarlig.

J. S. Deichmann Brant h i „Ar. Dbl.“

Det allerbedste vilde maatte være, naar man kunde gøre ved Kritikerne ligesom ved Rotterne: afrette en til at bide andre. S. Kirkegaard.

Adressforandring.

Efter 16. Aug. er min Adresse: Rev. S. P. Jensen, 904, Bluffs Str., Cedar Falls, Ia.